

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 13.

W pracy i oświeceniu, przyszłość nasza!

Rok XVI.

Bytom (Beuthen O/S.) dnia 13 lutego 1889.

„Opiekun Katolicki“ wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O/S.) Dyngosstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wrocławiu Rudolf Messe oraz Haassenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frenkler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francję A. Sławiński Paris Rue Véveléy Nr. 3. Kłopoty nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom, dnia 12 lutego.

Poruszyliśmy sprawę prywatnej nauki języka rosyjskiego i czeskiego, jako koniecznych dla tych, którzy mają lub chcą mieć stosunki z temiż narodami. Myśl naszą i zamiar zewsząd pochwalają i jak widzimy znajdują się bardzo wiele zwolenników, korzystając z tak dobrej i dogodnej okazji. Czyniąc zaś to, nigdy nie dopuścimy, aby się działo i krzywdą naszego kochanego języka polskiego, gdyż jak każdy inny naród, tak samo i my o jego utrzymanie jako skarbu najdroższego i spuścizny po przodkach bronimy i pielęgnować powinniśmy, a ucząc się przytem sąsiednich narodów języków, mamy tylko na myśli dobro tych, którzy mają, lub chcą mieć z temiż narodami do czynienia. — Jeżeli kto był z naszej strony za granicą, dajmy na to w Sosnowicach, to mógł się przekonać, że tam prawie każdy urzędnik, Resyanin, zna język niemiecki, a któż zna język rosyjski na stronie tutejszej? ta sama ma się rzecz z Czechami. Nie jeden z naszych znalazłby chleb w Rosyi, gdyby znał jej język, a przecież to rzecz nie tak zbyt trudna, mianowicie dla Polaka, praca kilku lub kilkunastu tygodni, przecież to języki jeden jak drugi nam spokrewnione. W tych dniach mieliśmy sposobność pomówienia z podróżnym kupcem z Czech, który, że miał tu w Niemczech interesa, nauczył się także języka niemieckiego. To samo zaś wymagają Czesi i Rosyanie, gdy kto do nich przyjedzie, co jest rzeczą naturalną. Skoro więc nadejdą elementarze itp. weźmiemy się do dzieła.

Nauka źródło żywota,
Droższa od pereł i złota.

Szczęście doczesne.

I.

Najpożądane bogactwo na ziemi, ze swego stanu być zadowolonym.

„Opiekuna Katolickiego“ zadaniem jest, nie tylko pouczać jak się dostępuje szczęśliwości wiecznej, lecz też wskazywać, jak na tej pielgrzymce ziemskiej można być szczęśliwym. Niejedno już o tem podał. Ale że sprawy społeczne teraz nad wszystkie inne górę biorą, ponieważ ostatecznie wybory do reichstagu wykazały, jak wiele jest w niemieckim państwie socyaldemokratów, a więc takich, którzy chcą obecne stosunki socyalne, czyli społeczne obalić i którzy niejednego z naszych wiarusów łatwo mogliby w swe sidła wdostać, przeto należy o tej ważnej sprawie nieco obszerniej pomówić.

Przedewszystkiem trzeba sobie wyjaśnić, na

Wydalania

nie ustają. Z Zaberza została wydalona rodzina, pochodząca z Austrii, która tamże wiele lat już mieszkała.

Pogrzeb arcyksięcia Rudolfa.

W zeszły wtorek był Wiedeń świadkiem przeniesienia zwłok nieszczęśliwego cesarzowicza do kościoła kapucynów. Przed zamknięciem kaplicy dworskiej natłok publiczności był bardzo wielki, panował jednak największy porządek.

Przybyli jeszcze we wtorek na obchód pogrzebowy ks. Sachsen-Meiningen, księżna Klementyna Koburgska, ks. Ludwik i Maksymilian Emanuel bawarscy, kardynałowie Simor i Heynald, arcybiskup Schönbern i rosyjska deputacya. Monarchów panujących i następców tronu nie było, bo sobie tego ojciec nie życzył.

O godzinie 10 zamknięto kaplicę dworską i zabroniono wstępu publiczności, a ulice prowadzące do zamku obstawiono wojskiem. Cesarz, cesarzowa, cesarzowiczowa-wdowa, jako też członkowie domu królewskiego byli we wtorek w kaplicy zamkowej na Mszy żałobnej.

Nabożeństwo po kościołach skończyło się w południe, poczem uderzono we wszystkie dzwoły. O godzinie 2 z południa trumnę zamknięto, klucz zabrał główny mistrz dworu książę Hohenlohe de siebie.

Główna była wczoraj przez cały dzień zamknięta, również składy kupieckie w całym mieście. Ulice dawniej najwięcej ożywione były jakby wymarłe, gdyż całe życie ludności skupiło się około zamku cesarskiego, który z swemi licznymi chorągwiami żałobnymi, oknami kirem pokry-

czem szczęście doczesne polega, a potem przyjdą wskazówki, jakimi drogami człowiek dążyć powinien, jeżeli je chce osiągnąć.

Zaiste mało jest ludzi, którzyby się mieli za zupełnie szczęśliwych, a kogokolwiek zapytasz o przyczynę, odpowie ci, iż temu winien jego stan, jego powołanie. I tak: wieśniak sądzi, że byłby daleko szczęśliwszym, gdyby się był urodził mieszczaninem, mieszczanin zaś wdycha za wsią, szlachcic marzy o tytule hrabiowskim lub książęcym, a prawie wszyscy narzekają na fortunę, że im za skąpo swoich darów użyczyła.

Tymczasem ani tytuły, ani zaszczyty, ani dostatki, szczęścia nie dają; rzadko one nawet na tronie przebywa, a zdarza się często, że panujący monarcha zazdrości cichego szczęścia ubogiemu wyrobnikowi. W starożytności żył pewien król imieniem Krezus, którego miano za najszczęśliwszego z ludzi, ponieważ nikt nie posiadał takich skarbów jak on. A jednak czy był szczęśliwy. Bynajmniej. Miał dwóch synów, jeden był głuchoniemym, a przeto był ciągłym przedmiotem kłopotów rodzicielskich, drugi wprowadził zdrowy, ale przez nieszczęsny przypadek na polowaniu przez przyjaciela strzałą trafiony, u-

temi, balkonami, czarnymi dywanami wybitymi, na których ustawiono popiersia arcyksięcia, przedstawiał widok nad wyraz uroczysty i poważny.

Zaraz po zamknięciu bram kaplicy dworskiej zebrała się cała rodzina cesarska około katedra i po raz ostatni pożegnała się z drogami w lokami.

(Dokończenie nastąpi.)

Człowiek w połączeniu z drugimi, i połączenie ludzi między sobą.

Cały rodzaj ludzki jest jedna rodzina, jedno ciało. — Chrześcijaństwo między sobą są jako dzieci jednej rodziny, jako członki jednego i tego samego ciała. Jako dzieci jednej rodziny mają wszyscy jednego ojca, jeden dom, równe prawa i równą nadzieję; między sobą, zaś są braćmi i siostrami. Jako członki jednego ciała, mają jedną głowę, jednego ducha i wszyscy mają się do utrzymania całości przykładać.

Jako w jednym domu nie wszystkie dzieci jedną i tę samą mają robotę, a w jednym ciele nie wszystkie członki jedne i te samo mają zajęcie, tak też jest w każdym społeczeństwie.

Wszyscy ludzie są sobie nawzajem jeden drugiemu ku pożytkowi. „Bo jeśli by rzekła nogą: iżem nie jest ręką nie jestem z ciała; i jeśli dla tego z ciała nie jest? A jeśli by rzekło ucho: iżem nie jest okiem, nie jestem z ciała? Jeśli wszystko ciało okiem, gdzież słuch? jeśli wszystko słuchem, gdzież powonienie? A teraz Bóg położył członki, każdy z nich z osobna w ciele jako chciał. A gdyby wszystkie członki były jednym członkiem, gdzież ciało? Lecz teraz, są wiele członków, ale jedno ciało. A nie może

marł. Ale że bogactwa nie stanowią prawdziwego szczęścia, to się pokazało jeszcze jaśniej nieco później. Otóż wpadają nieprzyjaciele, zdobywają cały kraj Krezusa, a jego samego biorą do niewoli. Stojąc na stole, ponieważ żywcem spalić go miano, uznał jak wątem jest to szczęście, które się tylko na skarbach zasadza, co usłyszawszy wspaniałomyślny król nieprzyjacielski Cyrus, wszedł w siebie i darował życie Krezusowi. — Historia dawnych wieków podaje nam wiele podobnych przykładów, a nie sięgając nawet tak daleko, wszak wiemy, że potężny władca Francji Ludwik XVI. król z królów i jego małżonka Maryja Antonina, córka cesarzowej niemieckiej, oddać musieli koronowane głowy pod topór, a ich syn, także na tronie zrodzony, przeszedł w dzieciennych latach najokropniejsze losy koleje, umarł z nędzy wśród niewysławionych cierpień. Niejednemu i z naszych polskich królów ciążyła korona, a wiadomo, że jeden z nich, Jan Kazimierz, wyrzekł się nawet tronu, aby resztę życia przepędzić w zaciszu. — Lecz bywa i na tronie dobrze; bywają królowie szczęśliwi, jak mogą także być szczęśliwymi wyrobnicy i kmiotkowie, lecz to jest pierwszym szczęściem wa-

rzec oko ręce: „Nie potrzeba mi cię; albo zasię głowa nogom: „Nie potrzebuję was.“

Z tego wypadu, że w świecie jeden człowiek potrzebuje drugiego; rozmaite stanów i urzędów jest przez Boga ustanowiona; — każdy powinien się starać być drugiemu użytecznym.

Człowiek powinien człowieka szanować, kochać i wspomagać. „Jedni drugich brzemienia nosicie, a tak wypełnicie zakon Chrystusów.“ Nie trzeba tak postępować, jakobymy sami jedni tylko byli na świecie, albo jak gdyby inni byli tylko dla nas; — bo to byłoby pychą, gwałtownością, zatwardzeniem serca.

Człowiek powinien u człowieka szanować jego godność, przeznaczenie człowieka i chrześcijaństwa, jego pochodzenie od tego samego Stwórcy, jego odkupienie przez tego samego Pana Jezusa, jego poświęcenie przez tego samego Duchą Świętym, jego społeczeństwo ze Świętymi, jego użyteczność we świętem ciele, jego przeznaczenie do wiecznej szczęśliwości, jego powołanie w tym świecie.

Przecież nie wszystkim ludziom możemy świadczyć zupełnie równą miłość, pomoc i czesć; bo nie mamy z wszystkimi równo bliskiego związku.

Szczególną miłość, pomoc i czesć winniśmy tym, z którymi bliżej związanymi jesteśmy przez węzły przyrodzenia, powinności i wdzięczności. — Do tych należą dzieci, rodzice i rodzeństwo; panowie i służby, władza stanu duchownego i świeckiego, nauczyciele i uczniowie, sąsiedzi, towarzysze, przyjaciele, parobki, znajomi, mieszkańcy tej samej gromady, tej samej ojczyzny, tego samego Kościoła, zresztą każdy bez żadnego wyjątku, kto właśnie naszej pomocy potrzebuje; jak np. ów nieszczęśliwy z Jericho, który wpadł między złodziei. „Kto nie ma starania o swoich, szczególnie demowników, ten zaparł się wiary i jest gorszy od poganina.“

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Parlament niemiecki zawiesił obrady na czas nieograniczony, to jest mniej więcej

runkiem, aby ze swego stanu być zadowolonym i nie pragnąć więcej nad to, co nam Bóg z łaski swojej udzielił. Przeciwnie zaś, kto wbrew woli boskiej wdziara się koniecznie coraz wyżej i wyżej, rzadko prawdziwego zakosztuje szczęścia a najczęściej nsiłowania jego kończą się zgrzyotami i hańbą.

Spotykamy wiele takich przykładów w życiu codziennem, pomiędzy ludźmi z którymi żyjemy, i historia nie ma ich podaje. Z niskiego, bo tylko szlacheckiego stanu wyszedł cesarz Franciszek Napoleon I., przemocą wdarł się na tron, pół świata podbił pod swoją władzę, a potem zepchnięty ze szczytu potęgi umarł na wygnaniu, na bezludnej skałe daleko od żony i dziecka, i ledwie kilku przyjaciół towarzyszyło potężnemu niegdyś monarchemu miejsce wiecznego spoczynku. I w naszej ojczyźnie są także przykłady podobnego upadku osób, co nie poprzestali na tem, szermując los obdarzył, w wzniesieniu szczęścia, szukali. Oto Maryna Mnischówna, córka możnego pana polskiego, wychowana w dostatku i miłością rodzicielską otoczona, gdy ją los połączył z człowiekiem, któremu się udało posiadać tron carów moskiewskich, choć poznała co jej zagraża na tym stopniu, bo jej męża jako ezusa zamordowano, nie zaprzestała swoich zabiegów, aby się na tronie utrzymać; i gdy się nawinął inny oszust, który już niezyczącego cara udawał, uznała go za męża i dobijała się mniemanych praw swoich, aż ją w końcu schwytano i utopiono pod lodem. —

Przeciwnie mamy też wiele przykładów prawdziwego szczęścia zarówno pod siomianą strzechą, jak w domu rebotnika, pozyskanego właśnie

na trzy tygodnie według przypuszczeń posłów na szczy, którzy obecnie opuścili stolicę niemiecką. Pozostały tylko kamisy wybrane do zbadania różnych projektów; one tymczasem mają przygotować materiał do ciągu dalszego obrad.

— Były książę bułgarski Aleksander Battemberg, wystąpił z armii niemieckiej. Podobno zamierza udać się do Anglii i wstąpić do wojska angielskiego.

— Nowa ustawa kolejowa żąda 156,723,251 marek. Kolei nowych ma być wybudowanych szesnaście. Kłasy podwójne, potrójne i poczwórne mają być położone na dziesięciu liniach, między innymi na linii kluczborsko-kepnińskiej i ostrowsko-jarocińskiej. Ustawa ta ma głównie na celu sprawy wojenne.

— Suma szesnaściu milionów marek, zatrzymana podczas walki kulturowej, ma być obecnie wypłacana. Na jaki cel te pieniądze będą obrócone, nad tem łamią sobie różne stronnictwa głowę. Podczas kiedy pisma katolickie utrzymują, iż pieniądze te należą do katolików i tylko na cele katolickie obróconymi być winne, ponieważ państwo nie wypłaciwszy tych pieniędzy podczas walki kulturowej, powinno je teraz jako restaurację odosłonym dycecyjom wypłacić, występują także i ewangelicy z pretensjami do tych pieniędzy, uważając je jako własność państwa i podnoszą, iż i kościół ewangelicki podczas walki kulturowej bez własnej winy dużo ucierpiał. Sprawa podziału tych pieniędzy będzie niedługo rozstrzygnięta, bo jak słyhać konferował w tym względzie cesarz w tych dniach z baronem Schorlemer-Atst.

— Rząd niemiecki zażądał przeszle 150 milionów marek na nowe koleje żelazne, na położenie drugich szyn na starych i na zakupienie więcej wozów.

WŁOCHY.

Rzym. Papież Leon XIII, jak piszą z Rzymu do jednego z angielskich dzienników, ma być oprócz rodziców arcyksięcia Rudolfa, jedyną osobą, która jest wtajemniczona w powody śmierci i szczegóły, składające arcyksięcia do odebrania sobie życia. Papież otrzymał od cesarza Franciszka-Józefa telegram, zawierający okło

przez umiłowanie swego stanu. Oto w jednej z wiosek pod samem Krakowem żyje wieścianin nazwiskiem Zbroja, który ukończył wyższe szkoły w mieście, a nigdy przecież nie pomyślał o zmianie stanu, znajdując dość szczęścia przy plugu. Imię tego Zbroja znanem jest od czasów króla Kazimierza Wielkiego, który jego przodków za położone dla kraju zasługi wzbegacił. Od tego czasu Zbrojowie nieraz zapewne mieli sposobność wyniesienia się nad stan przodków, ale przecież nigdy tego nie uczynili. Głośną jest dzisiaj w świecie sława Rumkorfa, który za swoje wynalazki otrzymał już kilka medalów i wielką nagrodę, za którą mógł był kupić sobie czy to wies, czyli też kamieniec w mieście, on jednak pozostał tem, czem był pierwaj, to jest skromnym robotnikiem u mechanika i znajduje szczęście w tym stanie.

II.

Warunki szczęścia doczesnego w ogóle.

Oprócz zamitowania swego stanu, potrzeba też dopełnić i innych warunków, jeżeli chcemy być szczęśliwi. Mamy rozmaite obowiązki, trzeba je wszystkie wypełniać. Kochaj Boga i bliźniego, bądź sprawiedliwym w sądzie o drugich, nie wdawaj się w cudze sprawy, zachowaj z kaniym zgodę i pokój, bądź cierpliwym i wyrozumiałym na wady i ułomności ludzkie, bądź grzecznym i uprzejmym dla każdego, dochowaj wierne przyjaźni tym, z którymi w ściślejszy wzdiesz stesunek, bądź wdzięcznym za otrzymane

dwóch tysięcy słów, w którym, jak się domyślają, wymieniono każdy szczegół dotyczący samobójstwa cesarzewicza. — Cesarz austriacki w drugim telegramie do Papieża, wyraził mu najgorętsze podziękowanie za przesłane mu słowa pociechy.

— † Kardynał Pietra umarł tu.

— Wśród ludności wioskiej rośnie bieda ogólna, nędza, oburzenie. Po ulicach stolicy coraz gęstsze wydarzają się napady i rozboje.

Z AFRYKI

denoszą, że tam coraz większe powstanie przeciw chrześcijanom i Europejczykom. Tak same jest w Chinach.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Śnieg coraz to więcej przykrywa ziemię, a że mamy przy tem i mrozy — chociaż nie zbyt ostre — sanica szykuje się na dobre. Dla mających na zabawy i kłigi karnawałowe dobre widoki, ale nie dla biednych, do których zaglądamy i pamiętajmy o nich, jak i o biednych płaszczach, które obecnie z wielką trudnością coś znaleźć zdołają.

— Handlarze drobiu, lub inni interesenci, przesyłający drób kolejami żelaznymi, winni klątki dla drobiu tak zaopatryć, aby ptaki nie wtykały nóg w szpary. Z tego powodu powinny boki być albo prętami wplecione, albo szczelnie deseczkami obite, albo też płótnem wewnątrz obciążone. W razie sprzeciwiającym się temu rozporządzeniu, klątki takie nie będą przyjmowane do przewozu.

— W piśmie protestanckiem „Schlesische Schulzeitung“ radzą nauczycielom, aby wpływali na dzieci, iżby te nie pozdrowiały nikogo katolickiem pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“, lecz aby używały przy pozdrowieniu słów: „Guten Morgen“, „Guten Tag.“ Podają za przyczynę, że dzieci mając pozdrowić nauczyciela protestanckiego, wstydzą się wtedy owego

dobrodziejstwa, postępuj z każdym szczerze, rzetelnie, bądź wierny tym, od których zależy, ludzkim nawet względem nieprzyjaciół, dawaj dobry przykład młodszemu i podwładnym, a oto dopełnione będą wszystkie twoje obowiązki względem bliźnich, i szczęście samo stanie na twoim progu. Prócz tego jednak pamiętaj winniśmy także o dopełnieniu obowiązków względem siebie samych, a więc starać się o nabycie nauki, pracować, szanować zdrowia i oszczędzać przynajmniej częśćkę naszych dochodów na wypadek nieprzewidzianej potrzeby.

Lecz jeszcze nie koniec. Szczęście polegające na zamitowaniu swego stanu i dopełnieniu wszystkich obowiązków tak względem Boga, jak względem nas samych i bliźniego, jeszcze zupełnie nazwać się nie może. Zapelnem będzie dopiero wtedy, gdy się połączy z ofiarą poświęconą chętnem sercem dla dobra rodzinnego kraju i wszystkich naszych współbraci. Tylko ten, co się nie zawahał, gdy kraj od niego ofiary zażądał, tylko ten prawdziwego szczęścia zakosztować może. Co to jest ofiara dla kraju i jaka być powinna, nie da się zawrzeć w kilku słowach, tyle więc powiem dla jej określenia, iż ona nigdy kresu ani granicy mieć nie powinna, jako nie miała granicy Ofiara Chrystusa Pana, który życie swoje poświęcił dla odkupienia całej ludzkości.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

katolickiego pozdrowienia i nie pozdrawiają wcale.

W tem uzasadnieniu jest obfuda i chodzi tu jedynie o wyrugowanie dawnego polskiego zwyczaju. Redzice powinni za to dzieciom wpajać jak najusilniej, aby się trzymały dawnych zwyczajów, a nie chwytaly nowosci, nalecialych z kadinad.

— W tym roku odbeda się manewry woj-skowe w Ślązku, w obecności cesarza Wilhelma. W manewrach tych wezmą udział oba korpusy armii, poznański i ślązki.

— Pielgrzymka do Ziemi świętej ma się rozpocząć dnia 23 kwietnia r. b. z Monachium w Bawaryi, a skończyć dnia 14 czerwca. Podróż odbędzie się z powrotem na Damaszk, Efez, Carogród, Adryanopol i Białogród. Kto chce może wracać na Rzym. Koszta na Rzym wynoszą 1,100 m. III klasa, na Damaszk 1,250 m. Zgłoszenia przyjmuje ks. kanonik Geiger w Monachium (München, Veterinarstr. 10.). Drugą podróż do Ziemi świętej urządza z Wiednia p. Leon Woerl z Wiednia (Wien I, Spiegelgasse 12.). Wyjazd z Tryestu nastąpi dnia 28 marca, a powrót w początku maja.

Pod Racibierzem we wsi K. udało się policji z Królewskiej Huty dokonać dobrego polowu. Robotnik Jakób Kremer obchadził wesołe, na którym pito dużo wina i wszystkich gości aż do zbytku częstowano cygarami. Podpadło to niektórym osobom, dali znać policji, a ta zrobiła rewizyę i znalazła znaczny zapas wina i cygar, pochodzących ze zrabanego handlu w Bytomiu. Przytem przydybano malarza Antoniego Legiszyńskiego, który jako wspólnik z bandy zbójckiej Pistulki już był w więzieniu karnem 12 lat odsiedział. Młodego pana wzięto także do więzienia. Młodej 17-letniej małżonki jego wypadek ten widocznie bardzo nie zasmucił, tańczyła bowiem dalej aż do rana.

u Gliwice. Pewna belgijska firma ma zamiar w Szabieszowicach i okolicy poszukiwać węgla kamiennego. Przed laty to samo tamże czynione i na pokłady węgla natrafiano. Jeszcze się wiele takich dziur znajduje, które znów ednowione być mają. Otóż znów widoki dla naszych górników.

× Pyskewice. 5 i 6 b. m. odbył się tu egzamin nauczycielski, wszyscy 22 kandydatów, przeszli.

▽ Wrocław. W zeszłym tygodniu zjechało się tu 92 fabrykantów mydła z Górnego Ślązka, którzy po długich debatach, postanowili podnieść ceny mydła.

Rozmaitości.

* Sporządzenie kawy z żyta. W wielu miejscach używają żyta zamiast kawy.

Tylko jare żyto jest na kawę przydatne. Należy je najpierw starannie przebrać, wyspać do naczynia, świeżą wodą nalać, przemyć i przez 24 godzin—poruszając często — moczyć, odmieniając wodę w przeciągu tego czasu 4 do 6 razy. Im się częściej zmienia woda świeża, tem piękniejsze będzie ziarno. Po upływie 48 godzin przystawia się żyto z wodą do ognia, i tak długo gotuje, dopóki ziarna nie popękają, przez co oddzieli się od niego mnóstwo części flegmistycznych. Należy wszakże uważać, żeby gotowanie żyta nie zbyt długo się przedłużało; skoro się spostrzeże, że ziarnka pękają, trzeba go odlać, a przewarzone żyto wyspać do przygotowanego, zimną wodą napełnionego naczynia, i wypłukać na czysto. Jeżeli jest żyta tak dużo, że przez ilość jego woda zimna zletnieje, należy ją odlać, a nalać świeżej, przez co ziarno zupełnie się ostudzi. Nareszcie zlewa się woda zupełnie i wyciska żyto z lekka, ażeby niepotrzebna woda uszła, poczem rozkłada się na płótnie, któreby winno na świeżem powietrzu, jednakże w cieniu, tak długo pozostać powinno, aż zupełnie wyschnie. Dla dokładniejszego ususzenia kładzie się jeszcze je w miejscu miernie ogrzanem, poczem zsypuje do worka i przechowuje do dalszego użytku.

Chcąc takie żyto użyć na kawę, trzeba je upalić w piecyku na sposób prawdziwej, przyczem uważać należy, aby nie zbyt wiele naraz sypać do piecyka, inaczej nie równo się upali, wreszcie podczas tego częściej się piecykiem porusza, aby ziarno nie przepaliło się.

Tak upalone żyto miele i gotuje się jak kawa zwyczajna.

Dla tych, co nadto kawy żytniej używają, podajemy wiadomość, że ta podobnie jak prawdziwa działa szczególnie drażliwie na oczy; oprócz tego sprawia uderzanie krwi ku głowie. Przy miernem jednak użyciu i oddzieleniu części flegmistycznych, przez przegotowanie żyta, kawa ta nie tylko jest pożywną, ale nadto przyjemną i zdrową.

* We Warszawie zamknięto w ostatnich dniach aż trzy salony jubilerskie. Jestto znak czasu. Namnożyło się teraz tyle świecideł z rozmaitych metali naśladowujących złoto i srebro, oraz z naśladowanych wyrobów szklanych zastępujących drogie kamienie, że wyroby złote, drogiecenne bardzo mało mają pokupu.

* Drogie psy. W Londynie zapłacono za niedwuletniego harta 6 tysięcy talarów, wyraźnie talarów.

* Nauczycielka małego, 2 i pół roku liczącego, króla hiszpańskiego pobiera 17 tysięcy franków rocznej pensyi. Po skończeniu wychowania otrzymane dożywocie 12 tysięcy franków rocznie.—To ujdzie.

* Aby się lampa petrolejowa nie kępciała i jaśniej paliła, trzeba knot przed użyciem na 24 godziny w occie wianym wymacać i wysuszyć. Do oleju dobrze jest wsypać nieco soli.

ZARTY.

** Jesteś mi pan już 2 lata winien 100 marek, i kiedy mi je zwrócisz?

— A czy to ja prorokiem, abym te mógł wiedzieć?

** Pani: Co, i jeszcze ci mam teraz wystawić świadectwo dobre go prowadzenia się u mnie? Cóż ci napisać?

— Służąca: Napisał pani, sem u niej wytrzymała aż 3 miesiące, te mnie aż nadto będzie polecało.

** Ależ Kasiu, co ty za posiniałe masz oczy, było ci lepiej nie iść za męża!

— Co to szkodzi, że mię mój bije; jestem sobie przynajmniej własną panią.

(NADESLANO.)

Wielka utrata ludzi.

Tysiące ludzi umiera dziennie, ponieważ saniedbują zaraz przy nastaniu choroby i początkowych małych cierpieniach ciała koniecznych środków zaradkowych dalszemu się szerzeniu choroby, a dopiero wtenczas chwytają i szuka tychże, gdy choroba się już rozpanoszyła, a co często się zdarza, iż już jest za późno. (182)

Człowiek często czuje się b.é przygnębiony, ociężały i spiący, nie ma chęci do pracy, żadnego apetytu, obłożony język, jakąś ciężkość i boleści głowy, a to także i po jedzeniu, kwas w żołądku, zatwardzenie, w ogóle rozstrojenie. Po największej części okazują się te oznaki przy zmianie pór roku: na jesień i a wiosną, na które mało zwraca się uwagę i myśli się, że one są przejściowe, mało znaczące i że te dziwne oznaki znów same przemijają, bynajmniej nie przypuszczając, że te symptomy są przedwstępne do często wielkich i chronicznych chorób.

Środek zaś skuteczny może w krótkim czasie te złe oznaki usunąć i ciało znów przyprawić do normalnego stanu, a czego zaniedbanie, może łatwo spowodować długie i ciężkie choroby, a także często pomoc już niemożliwą.

Niech to więc będzie dla każdego przestroga, aby nie lekceważył oznaków początkowej choroby, lecz natychmiast chwycił za pewny środek, który znajdziemy w Warner'a Safe Cure, lekarstwo skutecznie działające na różne organa ciała ludzkiego w utrzymaniu takowego przy dobrym i szorstwem zdrowiu. Kuracya składająca się z kilku flaszek tegoż lekarstwa zapobiega wielu różnym i długim chorobom.

Warner'a Safe Cure jest do nabycia w aptece Herberger'a w Katowicach (Katowita).

Kurs pieniężny.

Za Rubla płać - - - - - 8 M. 10%, tem.
Za Guldema - - - - - 1 , 60% .

Do taniego sklepu.

Szanownej publiczności w ZABORZU i okolicy oznajmiam uprzejmie, że sprzedaję:

Cukier twardy funt 82 fen. Farynę 80 fen.
Kawę wysmienitą i dobrego smaku funt 1,20, 1,40
1,60, 1,80 2,00 mk. Kawę Perłową funt 1,40, 1,80 mk.
Mydło suche funt 25 fen. Sode f. 5 fen. Pre-ówkę
tego f. 1,00, 1,10, 1,20 mk. Makę po cenach młynarskich i inne towary korzenne i delikatesy po niskich cenach

RYSZARD KALLER, Zaborze
Coaksplatz

Do taniego sklepu.

Hajery, przedni robotnicy, jak i robotnicy dzienni
znajdą state i oplacając się zatrudnienie.
Braunkohlenwerke Weisswasser i. Lausitz.
Zarząd.

Unsere
Weltberühmte Cigarre
N. B. Karlsbad Galt

fein, leicht, angenehm pikant,
versenden: 100 Stück gegen
Einsendung
von 5 Mark
franko durch ganz Deutschland.
Viele hundert
lobende Anerkennungen.

Haucke & Co.
Frankenstein i. Scht
Versand-Abtheilung.

Russisch Brod
Feinstes Thee Gebäck
Bich Selbstmahn
Dresden, Chocolad-Fabrik

D. HENTSCHEL
Zegarmistrz i optyk
Bytom, Bulewar.

Wszelkie
REPERACYE
pod
gwarancją.

Skład złotych i srebrnych zegarków kieszonkowych. Regulatory, zegary ściennie i budziki.

Wielki skład okularów itp. oprawnych w złoto, srebro, i ocyl. Barometry i termometry.

